

Resume:**5.6.
1936**

Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde højskole, talte om, at syg nationalisme er ødelæggende for sand fædrelandskærlighed, som er et ja til at leve i et fælles samfund med dets minder. Skolen bør i faget historie undervise mindre i krige og da i den rette ånd.

Pastor **J. S. Trier**, Marmorkirken, København, talte om at være rodfæstet, hvor den efterhånden større åbenhed mellem generationerne er positiv

Forstander **Jens Marinus Jensen**, Brøderup højskole, talte smukt om den netop afdøde sønderjydske fører H.P. Hansen-Nørremølle, men talen er ikke refereret i avisen.

**5.6.
1937**

Pastor **Frederik Schrøder**, Fjeldstrup, fortalte, at Brøderup Højskole først havde heddet "Frederik den 7.s minde", hvor hans farbror var den første forstander. Taleren mente, at vi manglede en rigtig nationalsang, som meget vel kunne være "I Danmark er jeg født"

Forstander **Lars Bækhoj**, Ollerup højskole, nævnte, at grundloven bevidst blev underskrevet på 1-års dagen for sejren ved Dybbøl. Friheden var begyndt at spire i 1835-36 i stænderforsamlingerne. I 1880-90'erne kneb det med friheden, men ved systemskiftet i 1901 jublede folket. Efter første verdenskrig dukkede nazisme o.lign. bevægelser og og indførte jernherredømme. Der synes at skulle 3 slægtsled til for at grundfæste folkestyret og friheden.

Forstander **Jens Marinus Jensen**, Brøderup højskole, talte om ungdom og autoritet. Det er vigtigt, at afstanden mellem generationerne ikke bliver for stort. Højskolen må som oprindeligt vise ungdommen i værdierne det folkelige, det danske og det kristne.

**5.6.
1938**

Forstander **Jens T. Arnfred**, Askov højskole, mente ikke, at der burde være nogen modsætning mellem den kristne menighed og de politiske partier. Han kunne i det ny testamente heller ikke finde steder, hvor en bestemt samfundsform omtales.

Pastor **Niels Anton Jensen**, Jernved, talte om betydningen af den norske Eidsvold (svarende til Dannevirke). Norge var i 1814 overgået til Sverige, og i 1905 blev den norske forfatning skrevet på 40 dage. Landet blev selvstændigt på Eidsvold i 1914 på 100 års dagen.

**5.6.
1939**

Præsident for Udvekslingskommissionen **Holger Andersen**, Hellerup, talte om strejflys over den europæiske situation. Stortyskland er blevet fastlandets stærkeste militærstat, som vil trænge frem i Syd- og Østeuropa. Balkan vil selv ordne deres affærer. Andre alliancer svækkes af den tyske magt. Rusland er igen blevet medspiller, og England, Frankrig og USA er også vågne.

Pastor **Johannes Rørdam**, Torkildstrup, talte om at være rodfæstet. Mennesker har det som en drage: Vi kan ikke stige op uden forbindelse ned. Tre strenge er vigtige: 1) Hjemmet og slægten, 2) Folk og Land, 3) det himmelske fædreland.

**5.6.
1940**

Pastor **Oluf Olsen**, Næstved, talte om bristede ungdomsdrømme og digte med indhold.

Dr. **Vilhelm la Cour**, Birkerød: Efter den 9. april er den borgerlige politiske frihed en fiktion, og vi kan ikke tale frit. Tidligere tiders mætte og ligeglade selvtilfredshed vender ikke tilbage. Den materialistiske leveform gav national slaphed, som førte til besættelsen. Ansvar, pligt og offer skal nu efterleves, og moralske værdier sættes i højsædet.

**5.6.
1941**

Pastor **Gudmund Schiøler**, Tølløse, talte om tilblivelsen og betydningen af Kingos morgen- og aftensange til brug i hjemmet. Flere er nu i højskolesangbogen, og danskerne synger mere.

Professor **Hal Koch**, København, talte om Danmarks historie i en nøddeskal. I de nuværende strenge tider må ingen skyde ansvaret fra sig, men tage ansvar for fællesskabet.

**5.6.
1942**

Valgmenighedspræst **Gelting Hansen**, Vallekilde, talte om at tage ansvar, fortalte beretningen om Herostrat, som satte ild til Artemis-templet. En jævn mand vender blade i historiens bog.

Forstander **J.H. Monrad**, Høng Studenterkursus, talte om grundlovens giver, kong Frederik VII. Hans forældre blev skilt, uforstående lærere tog sig af den unge mand, som blev konfirmeret og forlovet samme dag, og han ejede ikke de kvalifikationer, der kræses til en kongegerning.

Jens Marinus Jensen, Brøderup højskole, holdt afskedstale efter 15 år som forstander.

**5.6.
1943**

Lektor **Frands Wendt**, København, talte om at krigens følelse af fællesskab med de andre nordiske folk efter krigen ville betyde øget samarbejde, måske sammensmeltning. Folkene, sproget, kulturen, lovgivningen er ret ens i de nordiske lande.

Rektor **Christian Nielsen**, Slagelse, talte om Gunni Busch og Peter Rørdam. Præsten Busch gav økonomisk grundlag for Grundtvigs store sangværk og han tog sig også af Grundtvig, da han blev syg i sindet. Præsten Peter Rørdam i Mern prædikede på en forståelig måde og fik de unge til at synge. Busch og Rørdam var i sin tid med til at starte folkemøder i Danmark.

**5.6.
1944**

Præsident **Holger Andersen**, Udvekslingskommissionen; formand for Grænseforeningen, talte om den nordiske samhørighed, men et nordisk fællesskab bør først drøftes i fredstid.

Pastor **Rørdam**, Torkildstrup, talte ud fra ordene "kundskab er magt" om den teknologiske udvikling, der også har bragt krigen. Magt kan modvirkes af ånd.

**5.6.
1945**

Amtsforvalter **Claus Oluf Pedersen**, Roskilde, talte om vort forhold til tyskerne. Luthers, Schillers og Goethes ånd blev knust i de tyske kasernegårde. Tyskerne og danske værnemagere må straffes hårdt, men retfærdigt. Tyskerne må selv betale for deres skoler.

Pastor **Harald Bredsdorff**, St.Magleby: Vi skal nu vinde freden. Den tyske hermentalitet skal holdes nede. Vi må kæmpe imod, at mennesket gør sig til alle tings herre.

5.6.1936

Præstø Avis den 30.5.1936:

Tappernøje.**Folkemøderne i Sydsjælland.**

Som tidl. meddelt vil Grundlovsmødet, der i mange Aar har været holdt i Mogenstrup, i Aar blive flyttet til Brøderup Højskole. Her vil der Kl. 3 blive talt af Forstander Uffe Grosen, Vallekilde, og Pastor Trier, Marmorkirken, og efter en Spisepause vil Forstander J. M. Jensen tale om Sønderjydernes nylig afdøde Fører, H. P. Hanssen.

Mogenstrupmødet har i de senere Aar været for daarligt besøgt, men Udvalget haaber nu, da man flytter til Brøderup, at Tilslutningen vil blive større, og vi anmoder alle interesserede om at slutte op om disse Møder, der i en lang Aarrække har betydet en Indsats i det aandelige Liv i Sydsjælland.

Præstø Avis den 29.5.1936:

Folkemøderne i Sydsjælland.**Grundlovsdagen den 5. Juni paa Brøderup Højskole.**

Kl. 3 taler Forstander Uffe Grosen, Vallekilde, og Pastor Trier, Marmorkirken. Derefter Spisepause. Medbragte Madkurve. Kaffe, Øl og Sodavand faas paa Stedet. Kl. 6½ taler Forstander J. M. Jensen om H. P. Hanssen.

Valdemarsdagen den 15. Juni paa Slotsruinen i Vordingborg.

Kl. 3 taler Højskolelærer Rud, Askov, og Pastor J o h s. R ø r d a m, Torkildstrup. Efter en Spisepause Oplæsning.

Alle er velkomne. Adgang til Møderne 75 Øre.

H. P. Meinertsen, Haslev. Arnholtz, Næstved. J. M. Jensen, Brøderup Højskole.

J. Bendtsen, Bonderup. Halse, København. O. Madsen, V. Egesborg.

Poulsen, Petersdal. Rs. Jensen, Ugledige. Pastor Jørgensen, Langebæk.

P. Jørgensen, Træløse. Anders Larsen, Lundby. Ivar Larsen, Næstved.

J. Madsen, Baarse. H. P. Nielsen, Karrebækstorp. Karl Nielsen, Rislev.

O. Fr. Olsen, Blangsløv. Rs. Petersen, Busebjerg. Rs. Petersen, Sipperup.

H. P. Bendtsen, Kalby. Chr. Olsen, Rødstofte. Kr. Bruun, Præstø.

Niels Rasmussen, Bøget. Sigfred Petersen, Spjellerup. Harald Larsen, Ørsløv.

P. Petersen, Snertinge. Forst. Kristensen, Lundby. Gartner Petersen, Herlufsholm.

Lærer Larsen, Fensmark. P. Mehlsen, Kyse. Anders Rasmussen, Eskildstrup.

Jul. Andersen, Masnedsund. Pastor Ehrenreich, Vordingborg.

Ejnar Nielsen, Tvingbro.

Taler 1: Forstander Uffe Grosen, Vallekilde højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Uffe_Grosen

Taler 2: Pastor J. S. Trier, Marmorkirken, København

Taler 3: Forstander Jens Marinus, Brøderup højskole

499 betalende deltagere a' 0,75 kr. pr. voksen

Præstø Avis den 6.6.1936:

Folkemødet paa Brøderup Højskole.

—○—
Et stort Møde med 3 gode Foredrag.
—○—

Forsøget med at flytte Grundlovsmødet, der i mange Aar har været holdt i Mogenstrup, til Brøderup Højskole, faldt særdeles heldigt ud, og man tør sikkert efter dette gaa ud fra, at Udvalget ogsaa i de kommende Aar vil foretrække at holde Grundlovsmødet paa Højskolen.

Der blev holdt tre hver for sig fortrinlige Foredrag, og Tilhørernes Antal var til Eftermiddagsmødet i Haven omtrent 600.

Efter at man havde sunget „Vaarens Budskab“ bød Provst Meinertsen, Haslev, velkommen og udtalte:

Den Frihed, der blev grundlagt i 1849, har betydet saa meget baade i politisk, social, økonomisk og aandelig Henseende, at vort Folk ikke giver Slip paa den.

Nu, da vi har flyttet Grundlovsmødet til Forstander Dams gamle Skole, vil jeg gerne, at vi begynder paa samme Maade, som Dam altid begyndte disse Møder med et Leve vor Grundlov! (Tilslutning).

Forstander J. M. Jensen bød velkommen til Brøderup Højskole, og udtalte sin Glæde over, at Udvalget havde henlagt Grundlovsmødet til Dams gamle Skole.

Man sang nu „Vort Hjem du danske Jord“, og derefter talte Forstander Uffe Grosen, Vallekilde, over Emnet:

Syg Nationalisme eller sand Fædrelandskærlighed.

I vore Dage, udtalte Forstanderen, er der i flere Lande opelsket en sygelig Nationalisme, som er saa stærk, at Dyrkelsen af denne Følelse næsten er traadt i Gudsdyrkelsens Sted.

Nationalismen taaler ingen personlig Frihed. Mussolini og Hitler kender faktisk kun en Religion: Nationen, og derfor skal Kristendommen ogsaa ensrettes eller tilintetgøres.

Den dybeste Frihedskilde, vi har, er Kristendommen, og den skal enten tilstoppes eller forgiftes.

Denne syge Nationalisme, hvis egentlige Maal er Krigen, kender vi heldigvis meget lidt til her i Norden.

Det var heller ikke godt, om vi forsøgte at rejse en dansk Nationalisme, thi Nationalismen betyder altid en Forringelse af den sande Fædrelandskærlighed, men omtrent lige saa galt er det, hvis vi søger at fremme en afnationaliseret Verdensborgerlighed. Valget skal for os ikke staa mellem disse to Ting.

Derimod skal vi søge at fremelske en sund og levende Fædrelandskærlighed.

Fædrelandskærligheden er et

Ja til de fælles Minder, en Beslutning om at leve i det fælles Samfund om disse Minder, men heraf følger, at al ægte Fædrelandskærlighed suger Næring af Kærligheden til vort eget og ikke af Had til andre.

I den Gerning at udvikle en sand og levende, sund Fædrelandskærlighed

har Skolens Stilling ogsaa stor Betydning.

Vore Lærebøger har været fyldt for meget med Krigshistorie. Selvfølgelig skal der fortælles om Krigene, men Spørgsmaalet er, i hvilken Aand der fortælles.

Vi maa i vor Historiekrivning benytte rene Kilder. Det afgørende er, om vi samtidig med at have Kærlighed til vort eget kan have Respekt for andre.

Man sang „Der skinner en Sol“, og derefter talte

Pastor Trier, Marmorkirken,

om Betydningen af at være rodfæstet.

Mange af vor Tids Mennesker, sagde Pastor Trier, er rodløse, og der er ogsaa saa meget, der vil hindre os i den „rette Grund vor Rod at fæste“.

Der er i vor Tid større Aabenhed mellem gamle og unge i Hjemmene end tidligere, men kan dette kun føre til, at vi rodfæstes bedre i Hjemlivet, er det af stor Værdi.

Det gælder ogsaa om, at vi bliver rodfæstet i Livet med Gud. Naar Børnene bliver konfirmerede, slaar vi Præster, Forældre og Menigheden Kreds om dem og beder om, at de maa finde den faste Grund paa Klippen.

For det danske Folk er det folkelige og kristelige uløseligt knyttet sammen, og vi vil bede Gud hjælpe os som Folk og Menighed til dybere Rodfæstelse i dansk Folke- og Menighedsliv af evig Art.

*

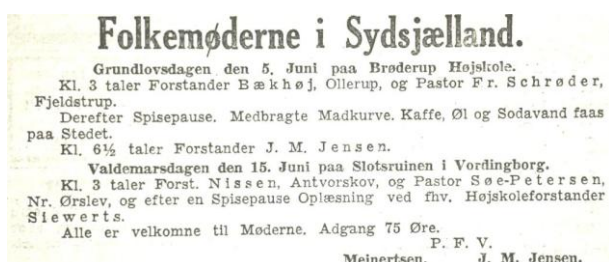
Efter en Spisepause, hvorunder en Del af Tilhørerne kørte hjem, samledes Resten til et Aftenmøde, men der var dog endnu saa mange, at de næppe kunde staves sammen i Gymnastiksalen.

Her talte Forstander J. M. Jensen om H. P. Hanssen, men da denne nylig har været saa meget omtalt, skal vi ikke give noget Referat, men kun fremhæve, at det var et overmaade smukt Billede, Forstanderen tegnede af Sønderjydernes Fører.

Provst Meinertsen sluttede Mødet med at takke de tre Talere, med en Tak til Forstander Jensen og Frue, fordi de havde stillet Skolen til Raadighed og med at minde om Valdemarsmødet den 15. Juni i Vordingborg.

Sluttelig sang Forsamlingen „Lær mig Nattens Stjerne“, og Mødedeltagerne drog hver til sit — en god Dag rigere.

5.6.1937

Næstved Tidende 28.5.1937

229 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 7.6.1937:

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole var ikke begunstiget af Vejret.

Kort før Mødet skulde aabnes, begyndte det at regne, og man maatte derfor flytte ind i Gymnastiksalen, der paa det nærmeste fyldtes.

Væggene og Talerstolen var smykket med Bøgeløv og det danske, norske og svenske Flag, saa Rammerne var saaledes i den bedste Orden, men ogsaa Indholdet blev godt, idet det var vægtige og interessante Foredrag, der holdtes.

Man sang „Langt højere Bjerger“, og Provst Meinertsen ønskede Deltagerne vel mødt, idet han understregede, at der er god Grund til at samles til folkelige Møder paa en Grundlovsdag, fordi det, det danske Folk har faaet gennem Grundloven, har haft saa stor Betydning, at der er Grund til at være taknemlige. Selv om vi nu var inde i en Krise, kunde vi blot se et Par Slægtled tilbage, og vi vilde da opdage, at vor Tids Mennesker havde det langt bedre end den Tids. Saavel den materielle som kulturelle Udvikling havde haft et mægtigt Støttepunkt i Grundloven, og sammenlignede vi Forholdene i vort Land med Tvangsregimentet i Diktaturlandene, havde vi ogsaa Grund til at være taknemlig for Friheden, Grundloven har givet.

Man sang „Jeg elsker de grønne Lunde“, og derefter talte

Taler 1: Forstander **Lars Bækthøj**, Ollerup højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Lars_B%C3%A6kh%C3%B8j

Taler 2: Pastor **Frederik Schrøder**, Fjeldstrup

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Pr%C3%A6st/Fr._Schr%C3%B8der?highlight=Schr%C3%B8der,%20Frederik

Taler 3: Forstander **Jens Marinus Jensen**, Brøderup højskole

Pastor Fr. Schrøder,

Fjeldstrup, der indledede med at udtale sin Glæde over at tale paa Brøderup Højskole, der først hed Frederik den 7.s Minde, og hvor Talerens Farbroder var den første Forstander.

Iøvrigt glæder det mig, udtalte Pastor Schrøder, at der her holdes et folkeligt Møde. Jeg finder, det er et Misbrug, naar der holdes politiske eller kirkelige Møder paa Grundlovsdage, det kan man gøre alle de andre Dage Aaret rundt, men Grundlovsdagen bør man holde folkelige Møder.

Der er saa meget, man en saadan Dag kan udtrykke sin Glæde over, og det er ofte, at vi finder de bedste Udtryk i vore folkelige Sange. Saa mærkeligt det end lyder, kan vi her hjemme, hvor vi har saa mange prægtige Sange, ikke pege paa een bestemt og sige: dette er vor Nationalsang.

Vi har „Kong Kristian“ — en prægtig, kraftfuld Sang — en tidligere er blevet forkæret i visse Dele af Befolkningen, men under Kongejubilæet viste det sig, at alle Lag kunde synge den. Et er dog, at denne er en storslaaet Kongesang, et andet er, at vi mangler den absolutte Nationalsang, som Nordmændene har det i „Ja, vi elsker dette Landet“.

Efter at have nævnt en Række Sange fra forskellige Tidsperioder, udtalte Taleren:

Vi maa maaske søge til flere af vore gode Sange for at finde det specielt danske, fordi mange Digtere i hver Sang koncentrerer sig om enkelte Sider af dette.

Den Sang, der giver mig mest, er dog den skønne Fædrelandsang, der er skrevet af den fynske Eventyrdigter „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“.

Alene i disse to første Linier gives der Udtryk for, at vi er fast knyttet til Danmark, og det bør være en Selvfølge,

at danske Kvinder og Mænd er lige saa stærkt knyttet til Fædrelandet som Barnet til Moderen.

Dette er desværre ikke altid Tilfældet, navnlig ikke i Sønderjylland, hvor en vis Del af Befolkningen nationalt set svinger med Konjunkturerne, og derfor betyder den økonomiske Krise ogsaa saa stor en Fare i disse Egne.

Allerede i første Vers faar H. C. Andersen Billeder med af dansk Natur, og selv om det særlig er fynske, anerkender vi dem gerne som ægte danske. I andet Vers giver han atter typiske dan-

ske Skitser med Blomstersengen, Fuldmaanen over Kløverengen og midt i det hele Dannebrog, der vajer ved den friske Strand.

I tredje Vers minder Digteren os om Danmarks største Tid: Engang du Herre var i hele Norden, og videre om, at Danskens Sang og Mejselslag høres vidt om Jorden.

I sidste Vers holder han sig væsentligst, som Skikken var den Gang, til det, han havde sagt før.

Vi har Lov at bære den Sang ind i Tiden, der kommer.

Fædrelandskærlighed skal jo ikke vise sig i Sabelraslen eller Sparken efter Svenskere og Tyskere. Vi skal glæde os over, hvad der er givet os, samtidig med at vi under andre, hvad der er deres.

Efter „I Danmark er jeg født“ udtalte

Forst. Lars Bækhoj, Ollerup:

Det er jo saadan, at den 5. Juni ikke blot er vor Grundlovsdag, men ogsaa en historisk Minde-dag, idet vore Tropper vandt Sejr ved Dybbøl den 5. Juni 1848, og Grundloven blev netop undertegnet den 5. Juni for at skabe en Forbindelse mellem disse to Begivenheder.

Jeg vil tale lidt om Friheden og dens Bevarelse, og der er Grund til at gøre dette, fordi det netop er ca. 100 Aar siden, Friheden begyndte at spire i 1835—36 med Stænderforsamlingerne.

Det Hundrebaar, der siden da er forløbet, er det mærkeligste i den historiske Tid. Kun eet, nemlig Valdemarstiden, kan maaske i nogen Grad sammenlignes med det sidste.

Vi, der er lidt ældre, kan nok huske, da vi ikke havde saa meget at sige i Statens Styrelse. I Aarene fra 1834 til 64 blev der skrevet mange Sange om Friheden, og man troede paa Frihedens Lykke. Men i 1880'erne og 90'erne kneb det stærkt med Friheden. Vi, der var Dreng, følte os bl. a. som Helte ved at beholde Kasketten paa, naar vi mødte de forhadte Gendarmere.

Men i 1901, da vi fik det første Venstreministerium, dagedes det, og vi husker Jubelen over det, der da skete, at Kongen bøjede sig for Folkets Krav. Det var underligt at opleve, at det Befolkningslag, som jeg hørte til, brød igennem, saaledes at jævne Bønder og Lærere blev Ministre.

Efter det store Sammenbrud i Krigens Tid troede vi, at det med Folkenes Forbund og Wilsons Punkter igen gik mod lysere Tider. Men de store Stater svægede Idealene. Nazismen dukkede op i Tyskland og andre Stater og genfødte Bismarcks Blod- og Jernherredømme. Vi kan blot tænke paa Bombardementet af Almeria forleden, hvor „Tysklands Ære blev reddet“, fordi de bombarderede en uskyldig By og dræbte en Mængde sagesløse Kvinder og Mænd.

Fra England, Frankrig og De forenede Stater gik Tanken i sin Tid om Frihed og Folkestyret ud over Europa. Bølgen er gaaet frem og tilbage, og den naaede i 1918 helt over til Ural-Bjergene, men er nu atter kastet langt tilbage. I Frankrig varede det omtrent 100 Aar, før Franskmændene blev klar over, at de kunde forsvare deres Folkefrihed, og det synes, at der skal 3 Slægtled til at grundfæste Folkestyret og Friheden.

Jeg tror derfor ogsaa,

at Frihedsbølgen vil komme igen og feje Diktaturet over Ende i de Stater, hvor dette hersker.

Diktaturet i nogle Lande er intet Bevis paa, at Folkestyret er spillet fallit, men kun paa, at der skal en vis Aarrække til, før Folket bliver modent og opdraget til dette.

Men jeg tror, at Friheden ikke

kan bevares uden Støtte fra Menigheden. Den kristne Del af Befolkningen har her ogsaa et stort Ansvar, som den maa være sig bevidst.

Det er muligt, at Friheden maa undergaa enkelte Ændringer, for at den kan fortsættes, men Linjen maa være der. Det er ikke Statens Magt eller Befolkningens

Velstand, det drejer sig om, men det enkelte Menneskes personlige Udvikling.

Man sang „Som dybest Brønd“ og derefter holdtes Spisepause.

*

Sluttelig talte Forstander J. M. Jensen. Denne Del af Referatet venter til i Morgen.

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole.

I Tilslutning til vort Referat i Gaar bringer vi den afsluttede Del af Referatet fra Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole:

Efter en Pause samledes man atter, og Forst. J. M. Jensen talte om

Ungdom og Autoritet.

I en Omvæltningens Tid bliver der, udtalte Forstanderen, større Afstand mellem de unge og de ældre, men det er vigtigt, at denne Afstand ikke bliver altfor stor.

Autoritet er noget, der er hævet over Kritik, var det i hvert Fald for os fra før Verdenskrigen. Gud, Konge og Fædreland var urørlige paa samme Maade, som Hjemmets og Forældrenes Autoritet var urørlige for Børnene og de unge.

Men efter Krigen kom Krisen for disse. Alt det gamle sank i Grus, ingen vilde tage Skylden for Kaos, og de mastede Troen paa Fyrster, Rigsdage og Politikere.

De kirkelige og kristelige Forhold blev ogsaa diskuteret paa en saadan Maade, at Kirken vaklede for de unge.

Samtidig var der Opløsning i mange Hjem, og mange begyndte at tvivle om, at Kærligheden var det bærende i Forholdet mellem Mand og Kvinde.

Og efter dette indrettede de unge sig paa forskellig Maade.

Mange tog Bo ligesom paa en Isflage. De flød rundt fra det ene til det andet uden noget fast Standpunkt.

Nogle knyttede sig til det ubestemmelige Haab, der boede i dem selv, andre fik et Holdpunkt i økonomiske Problemer, en Del holdt fast ved det gamle Hjem, for nogle blev Sporten det afgørende, for andre Arbejdsglæden, Musikken eller andet.

Men alle disse Værdier er foreløbige, Moderen i Hjemmet er Autoritet, saa længe hun er der. Arbejdet og Sporten kan give Glæde en Tid, men det er ikke tilstrækkeligt.

Der manglede aandelige Reserver, som skal give Kræfter, naar Lidelse og svære Tider kommer.

Og dette følte mange af de unge, hvorfor de kastede sig i Armene paa noget, som synes at have Autoritet: Nazismen, Kommunismen, Romerkirken, Barthianismen ell. a. Det kritiske er, at mange unge kaster sig i Armene paa Organisationer og Bevægelser, der i Øjeblikket synes at staa stærke, saa de kommer udenfor de egentlige kristelige Værdier og ikke faar Forbindelse med disse.

Og hvis dette bliver ved, maa Dommen over denne Ungdom blive: Foreløbighed for Livstid.

I en saadan Tid kan Højskolen ikke nøjes med at tale om det faglige og om Sport, men vi maa tilbage til de gamle, kendte, folkelige, kristelige Værdier, og kommer vi ikke det, er Højskolen ikke mere en rigtig Højskole.

Vi er født til at være Danske og døbt til at være Kristne. Det gælder blot om, at vi er vaagne for dette og gør det til en levende Virkelighed.

De Voksne og ældre maa forstaa, at de unge nu staa i en anden Situation end tidligere Slægtleds unge. Autoriteten er faldet, og derfor kan det ikke nytte, at vi presser paa. Vi skal blot vise dem, hvor Værdierne er: det folkelige, det danske og det kristelige, som Højskolen forkyndte i sin Ungdom.

Maatte vi dele disse Værdier saadan med de unge, at de forstaa, hvad disse Ting har betydning for os. Det har større Betydning end al Tale.

*

Med Sangen „Alt Solen gik til Senge“, sluttede Mødet.

5.6.1938

Næstved Tidende 1.6.1938

163 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 7.6.1938:

Næstved Tidende den 8.6.1938:

Mødet, der 2. Pinsedag holdtes paa Brøderup Højskole, havde samlet ca. 200 Deltagere, og det var to vidt forskellige Foredrag, men hver for sig meget interessante, der blev holdt af Forst. Arnfred, Askov, og fhv. Pastor N. A. Jensen, Møgeltønder.

Provst Meinertsen indledede med at minde om, at der skulde ikke være nogen Modsætning mellem Grundlovsdagen og Pinsedagen. Folkelivet naaede først sin Fuldkommenhed, naar det gennemsyredes af det kristelige. Folkelivet fik et lykkeligt Udviklingsgrundlag den 5. Juni 1849, og da den kristne Menighed blev grundlagt Pinsedag, kunde man godt sige, at denne Dag var Menighedens Grundlovsdag. Provsten sluttede med at udtale Haabet om, at Mødet maatte styrke det Livssyn, der bliver bedst, hvor det folkelige og kristelige gaar Haand i Haand.

Forstander Arnfred, Askov,
udtalte derefter:

Der burde ikke være nogen Modsætning mellem den kristne Menighed og de politiske Partier, men det kan alligevel være vanskeligt at bringe Samklang mellem disse.

Man venter ikke, at Rigsdagsmændene tager Stilling til de forskellige politiske Spørgsmaal ud fra kristelige Synspunkter. Det er to Verdener, som nok griber ind i hinanden, men som alligevel ikke direkte har noget med hinanden at gøre.

Nogle af de Grundtanker, som vort Samfund hviler paa, har dog ganske sikkert Rod i Kristendommen. F. Eks. er Ordenen Lighed og Broderskab temmelig afgjort af kristelig Oprindelse, men trods dette er der som Regel Spænding mellem de to Verdener.

I Almindelighed vil vi, som nævnt ikke falde paa at begrunde vor politiske Opfattelse med kristelige Argumenter, og dog er det jo saadan, at der er Spørgsmaal, som man skulde synes, hele Kirkefolket maatte gaa afgjort imod. For nogen Tid siden blev Svangerskabslovgivningen drøftet Landet over. Man diskuterede Seksualundervisningen og Spørgsmaalet om Forholdet mellem Mand og Kvinde, og jeg havde paa Fornemmelsen, at der her var ved at danne sig en virkelig offentlig Mening, men det skete mærkværdigvis ikke. Naar man drøfter Krigen eller Ejendomsproblemerne, skulde man synes at her maatte da alle ordentlige, i hvert Fald alle kristne Mennesker kunne blive enige, men det sker ikke, og vi maa saa konstatere, at man absolut ikke ud fra kristelige Synspunkter tager Stilling til Problemerne i Folk og Samfund.

Vi vilde ogsaa forgæves lede i det ny Testamente efter de Retningslinier, hvorefter vi kunde forme vore Stater.

Paulus var optaget af at bringe Jesu Budskab ud til ny Steder, og har ingen Bemærkninger til Staten, og heller ikke i Evangelierne finder vi Tanker, hvorpaa en Forfatning kan grundes.

Den store Missionær, Læge og Kunstner Albert Schweitzer hævder, at det ny Testamente er skrevet under Forventningen om, at Guds Riges Genkomst var nær, og derfor var der hos Evangelisterne og Skribenterne ingen Interesse for de politiske og sociale Spørgsmaal.

Jesu Billeder kan synes dunkle og uforstaaelige, og vi vil maaske mene, at Mesteren godt i sine Lignelser kunde have ind-

flettet nogle Bemærkninger om, at f. Eks. Slaveriet, som da herskede i Jødeland, ikke burde finde Sted. Jesus siger enkelte Steder noget om Rigdommen, men han taler ikke om, at det er Synd for de fattige, at de ikke har en Del af denne Rigdom, men derimod om, at Pengene og Godset er en Fare for de Mennesker, der ejer dette. Han giver i Virkeligheden ingen Vejledning for en Samfundsbygning.

Jeg har en dyb, uafkrystelig Fornemmelse af, at vor Tilværelse er gaaet i Stykker, og der er ogsaa gaaet noget i Stykker igennem det Modsætningsforhold, jeg har talt om.

I en bestemt Kreds hævder vi jo, at det folkelige og kristelige hører sammen og bør gaa Haand i Haand, men er det da lykkedes for os virkelig at praktisere dette? Der bliver af og til lyst efter Førere, som kunde lede Folket paa de rette Veje og skabe en Forbindelse mellem det politiske, sociale og det kristelige, og vilde det ikke være godt for Samfundet, om dette blev ledet efter de Retningslinier, som kunde gives ud fra kristen Tankegang?

Er det ikke saadan, at den, der elsker Gud, ogsaa naturligt vil elske sin Næste? Det vilde være godt, om Pinsedagen og Grundlovsdagen mere faldt sammen, om deres Betydning mere fik Sammenhæng, om det, der vender ind mod Menigheden, ogsaa kunde bruges ud ad i vort Folk og Samfund.

Kunde det mere og mere ske, ser jeg med Fortrøstning Fremtiden i Møde for mit Folk, men sker det ikke, hvordan skulde jeg da kunne vinde Frimodighed?

Efter en kort Pause talte

Pastor N. A. Jensen,

Møgeltønder,

om Eidsvold og dens Betydning. Eidsvold svarer for Norges Vedkommende til Dannevirke for Danmark, indledte Taleren, og fortsatte derefter med en Skildring af de Brydninger, der var i de Tider, da Norge efter Napoleonskrigene blev revet fra Danmark og lagt til Sverrig.

Da Prins Christian paa sin Rejse rundt i Norge kom til Eidsvold hos Carsten Anker, samlede man 112 Mænd fra hele Landet til en Forsamling, der vilde forsøge at rejse Norge til nyt Liv. Der var modstridende Anskuelser inden for denne Forsamling, men i Løbet af 40 Dage var man dog enige om en ny Grundlov. Man begyndte Paa-skedag, og Kristi Himmelfartsdag kunde Falsen oplæse den Grundlov, som man har kaldt Europas frieste Grundlov.

Det var Norges Genfødsel, her var sket, og Dagen efter, den 17. Maj, foretog man Kongevalget.

Et lille Parti var ængstelige for dette, men Selvstændigheds-partiet havde ingen Skrupler.

Grev Wedell Jarlsberg havde advaret mod det sidste Skridt, og da de svenske Tropper marcherede op, turde Prins Christian heller ikke tage Krigen; men han holdt fast paa, at Nordmændene, der saa snarraadig havde givet sig selv en fri Forfatning, skulde beholde den, og dette skete. Hele Europa bøjede sig i Ærbødighed for den norske Rigsforsamling, og skønt Norge var et meget fattigt Land, tog det alle de Udgifter paa sig, som det koster at være selvstændigt, kun Konge og Fjende fik det fælles med Sverrig.

Og endelig kom 1905, da Fællesflaget gled ned fra Akershus, og det rene norske Flag hejstes. Da kom atter en dansk Prins til Norge for at blive norsk Konge,

og 17. Maj 1914 stod han paa Eidsvold for at mindes Begivenheden, der skete 100 Aar før.

Før og efter Foredraget var sunget nogle Sange, og efter at man nu havde sunget „Ja, vi elsker dette Landet“, de to sidste Vers staaende, rettede Forstander Jensen en Tak til de to Talere, idet han mindede om, at de fire sidste Linier i det ene Vers: „Alt, hvad Fædrene har kæmpet, Modrene har grædt, har den Herre stille lempet, saa vi vandt vor Ret,“ paa en saa smuk Maade var anvendt af H. P. Hanssen-Nørremølle, da han talte om Sønnerjydernes Hjemkomst til Danmark.

Aftenmødet.

Om Aftenen læste Forstander Jens Marinus Jensen op af Bjørnsøns „Arnljot Gelline“, en af Skolens norske Elever, Aagot Larssen fra Trondhjem, læste Mor Aases Død af „Peer Gynt“, og iøvrigt sang de norske Piger en Del af deres Fædrelandssange. Saavel Oplæsningen som Sangene høstede stærkt Bifald.

5.6.1939

Foreninger
Folkemøderne
i Sydsjælland.

Grundlovsdagen, Madag den 5. Juni,
 Kl. 3, taler Præsident Holger An-
 dersen og Pastor Johs. Rør-
 dam, Torkildstrup, paa Brøderup
 Højskole. Holger Andersen om „Strej-
 flys over den europæiske Situation“.
 Kl. 7½ Oplæsning af Pastor Rør-
 dam.
 Sangbøgerne medbringes.
 Melnertsen. J. M. Jensen.

Næstved Tidende 1.6.1939

Taler 1: Præsident for Udvekslingskommissionen
Holger Andersen, Hellerup

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund,_jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Politiker/Holger_Andersen

Taler 2: Pastor **Johannes Rørdam**, Torkildstrup

315 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 6.6.1939:

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole.

Foredrag af Præsident Holger Andersen og Pastor Johs. Rørdam.

Grundlovsmødet, der Mandag Eftermiddag holdtes i Brøderup Højskoles Have, havde samlet godt 350 Deltagere, og det blev et i alle Maader godt Møde, hvor der holdtes to fortrinlige Foredrag.

Paa Udvalgets Vegne bød Forstander J. M. Jensen velkommen, idet han udtalte sin Glæde over, at vi nu i 90 Aar har kunnet samles under en fri Forfatning. Man maatte ønske, at denne Dag ogsaa kunde bekræfte Mødedeltagerne i det, hvorom de som danske Mænd og Kvinder var fælles.

Efter Sangen „Vældige Riger rives om Jorden“ fik

Præsident Holger Andersen
 Ordet og holdt et Foredrag:

Strejflys over den europæiske Situation,

en klar og skarp Skildring af Forholdene. Han udtalte bl. a.:

De verdenshistoriske Begivenheder i September 1938, der førte til Overenskomsten i München, har skabt en helt ny Situation i vor Verdensdel.

Billederne skifter saa hastigt, at det er umuligt at danne sig et Overblik over den nærmeste Fremtid.

En Kendsgerning, der ikke kan bestrides, er, at det ny Stortyskland nu er det europæiske Fastlands stærkeste Militærstat.

I Hitlers Bog „Min Kamp“ hævder han, at det vilde være taabeligt at kræve Grænserne fra 1914 igen, og vi ser nu, at Meningen med dette Standpunkt er, at Tyskland godt kan give Afkald paa visse Omraader, f. Eks. Elsass-Lothringen og Sønderjylland, medens Landet med stor Kraft søger at trænge frem imod Syd- og Østeuropa.

Tyskland ligger i Hjertet af Europa, og dette giver i sig selv en stærk Stilling.

Denne er yderligere bleven styrket ved Østrigs Sammenbrud og ved Ruslands delvise Opløsning i Krigen. Disse to Stater spillede før Verdenskrigen en meget stor Rolle i Midt- og Østeuropa, og de mange mindre Lande, der blev oprettet, har ikke kunnet spille samme Rolle.

Paa det økonomiske Omraade har Tyskland allerede længe haft en overvældende Betydning i Centraleuropa, hvilket bl. a. ses af, at Tyrkiet, Bulgarien og Grækenland sælger over Halvdelen af deres Produkter til Hitlers Rige.

Men i disse Stater var der ikke en tilsvarende politisk Indflydelse. I 1934 undertegnedes, ca. et Aar efter Hitlers Overtagelse af Magten, en Balkanentente, og Hensigten med denne var, at Balkan ikke igen skulde blive en Skueplads for Stormagternes Spil, som det havde været de sidste Par Hundrede Aar.

Balkanlandene vilde selv ordne deres Affærer.

Direkte blev denne Entente ikke en Styrkelse for Frankrig og England, men indirekte var den det jo, idet disse to Lande var interesserede i at bevare de bestaaende Forhold i Europa. I London og Paris blev Overenskomsten derfor hilst med Glæde, i Berlin med Kølighed og i Rom med stærk Uvilje. Tyskland arbejdede bevidst paa igen at blive den stærkeste Militærmagt paa Europas Fastland

og den mest afgørende Begivenhed i denne Retning og i Europas nyere Historie skete den 7. Marts 1936, da tyske Tropper marcherede ind i Rhinlandet.

Frankrig blev derved paa

Grund af de efterfølgende tyske Anlæg af Befæstningsværker ved Rhinen afskaaret fra at komme sine østeuropæiske Forbundsfæller til Hjælp. Polen blev opskræmt ved Besættelsen, og Belgien trak sig ud af Alliancen. Disse Lande saa Faren.

Frankrig har altid ført en Politik, der igennem Alliancen med Rusland søgte at holde Tysklands Ekspansionstrang nede.

Der kan have været Modsætninger mellem Frankrig og U. S. A. Og andre Stater, der har sluttet Forbund, kan ogsaa være vidt forskellige i Religion og Indstilling,

men i den store Politik drejer det sig aldrig om Ideer, men om at skaffe sig den størst mulige økonomiske og strategiske Fordel.

England har siden den store Elisabeths Tid ogsaa haft en bestemt Retningslinje: aldrig at lade en anden europæisk Stat blive saa stærk, at den for Alvor kan true Englands Magt. Derfor bekæmpede man Napoleon, og derfor gik Imperiet i Krig i 1914. Og da Tyskland efter Indlemmelsen af Østrig 11. Marts 1938 og Mødet i München 29. September 1938 opbyggede sin Teori om det tyske Livsrum i Østeuropa, hvor ingen andre Stater — heller ikke Mussolinis Italien — havde noget at gøre, fandt Frankrig, England og Rusland hinanden. Efter Processerne i Moskva spillede Rusland i 1938 en meget tilbagetrækket Rolle, men Landet er nu vendt tilbage til den europæiske Politik.

Det største Omslag skete dog først, efter at Tyskland den 14. og 15. Marts havde indlemmet Bøhmen og Mähren — rent czechiske Omraader. — Dette virkede i England som et fuldkomment Brud paa alle Aftaler i München. Polen følte sig omklamret af Tyskland, og dette Land, der et halvt Aar før havde været med at dele Czekoslovakiet, sluttede sig nu til England og blev garanteret af dette Land.

Men hvad fik da Rusland til at røre paa sig?

Ja, Forklaringen herpaa finder vi sikkert i en Tale, den polske Udenrigsminister Beck holdt, og heri antydede han, at Tyskland som en eventuel Betaling for Danzig havde stillet Polen i Udsigt, at Landet kunde faa en Bid af Ukraine, naar Tyskland paa sin Vandring mod Øst naaede hertil.

Dette blev Rusland for meget, og de Forhandlinger med England, som endnu ikke er afsluttede, paabegyndtes.

Den 12. Maj skete der en Begivenhed, som er af meget stor Betydning for Udviklingen i den kommende Tid, nemlig Overenskomsten mellem England og Tyrkiet. Denne betyder, at England og Frankrig nu gennem Dardanellerstrædet har Adgang til Rusland og Polen, men derved bliver Faren for Danmarks Stilling ved Østersøen formindsket.

Vestmagterne kan komme i Forbindelse med Østeuropa uden at gøre Forsøg paa at forcere Østersøen, hvilket naturligvis vilde betyde en stor Fare for vort Land. Efter en kort Omtale af Spørgsmaalet om Aalandsøerne sluttede Holger Andersen sit Foredrag, der var paahørt med overordentlig stor Interesse, med at udtale Haabet om, at vort Fædreland maatte kunne holdes udenfor alle Stridigheder og bestaa frit og uafhængigt. Danmark leve! (Bifald).

Pastor Johannes Rørdam,

talte derefter kort om, hvad det vil sige at være rodfæstet, idet han bl. a. udtalte:

Vi Mennesker har det ligesom en Drage. Vi kan ikke stige op imod Himlens Blaa, uden at vi har Forbindelse med Jorden. Nogle forsøger at svinge sig saa højt op, at de mister denne Forbindelse, men saa gaar det galt, og de falder ned. Man skulde tro, at vi, som bor her ude paa Landet og har vor Rod i gammel dansk Bondekultur, nok kunde klare os, og saa ser vi dog, at mange bliver rodløse.

Værst gaar det for dem, som forlader Landet, gaar ind til Byen og her tænker til Bunds i Storbyens store, rodløse Proletariat.

Vi skal helst bindes af tre Streng,

der kan holde os oppe, ligesom Dragen, imod Vinden eller Stormen.

Den første Streng gaar til Hjemmet og Slægten, og om dette har Digterne sunget smukt. Den anden gaar til vort Folk og Land. Hertil skulde vi gerne blive rodfæstet i en saadan Grad, at vi føler os i Pagt med vort Lands Historie. Vi kan læse herom, besøge historiske og minderige Steder og i det hele taget rejse for at lære vort Land at kende. Først og fremmest det genvundne Sønderjylland.

Den tredje Streng, vi nødvendigvis maa have med, er Strengen til vort store, himmelske Fædreland oven til. De gamle Kirker peger for os paa Vejen mod Himmelskysten, og her gælder det særligt, at vi skal føle os bundne, føle os rodfæstet i den danske Kristenmenighed, for at vi kan faa den rette Forbindelse med Gud og hans Rige. Kun hvis vi har disse tre Streng eller Forbindelseslinjer i Orden, er vi rodfæstet paa rette Maade.

*

Provst Meinertsen takkede de to Mænd, der havde ført Ordet, og rettede en Tak til alle Tilhørerne og Deltagerne i Mødet.

Det var nu omtrent 40 Aar, siden Folkemøderne i Sydsjælland begyndte, og naar de stadig kunde samle saa god Tilslutning, var det et Vidnesbyrd om, at Tanken havde været rigtig.

Forstander Jensen mindede om Valdemarsmødet i Vordingborg, og derefter holdtes Pause.

Efter denne reciterede Pastor Rørdam Digte af Kaj Munk og sin Broder, Valdemar Rørdam, og høstede herfor varmt Bifald.

De unge, der havde deltaget i Mødet, legede nu Sanglege i Gymnastiksalen, og derefter sluttede den gode Dag med et fælles Kaffebord.

5.6.1940

Foreninger
Folkemøde
paa Brøderup Højskole

afholdes Onsdag den 5. Juni, Kl. 3. Talerere bliver Dr. Vilh. la Cour, Birkerød, og Pastor Oluf Olsen, Næstved. Sangbøger medbringes. Øl og Sodavand faas til medbragt Mad. Kl. 7 Aftenandagt ved Provst Meinertsen.

Meinertsen. J. M. Jensen.
 Næstved Tidende 29.5.1940

Taler 1: Dr. **Vilhelm la Cour**, Birkerød
[http://www.denstoredanske.dk/Dansk Biografisk Leksikon/Historie/Historiker/Vilh. la Cour](http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Historie/Historiker/Vilh._la_Cour)
Taler 2: Pastor **Oluf Olsen**, Næstved
<http://www.>

299 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Næstved Tidende den 6.6.1940:

Folkemødet paa Brøderup Højskole.

Vi maa lytte og lære i disse Tider.

Mødet, der i de senere Aar er holdt paa Brøderup Højskole, blev ogsaa gennemført i Aar, og endda under særdeles god Tilslutning, idet ca. 350 Tilhørere var kommet til Stede.

Mødet maatte dog af Hensyn til Ministeriets Bestemmelse holdes i Gymnastiksalen, og her bød Forstander J. M. Jensen paa Udvalgets Vegne velkommen. Han fremhævede, at det i den kommende Tid var nødvendigt for interesserede Mennesker at komme sammen for at udveksle Tanker.

To Begivenheder havde præget det sidste Aar: Krigen i Finland og Besættelsen af Danmark d. 9. April.

Det første berørte os smerteligt, og vi følte med vort tapre Broderfolk, men den anden Begivenhed var af en saadan Art, at vi i de sidste 100 Aar kun kender to Oplevelser, der kan sammenlignes med denne: Tabet af Flaaden i 1807 og Tilbagetoget fra Dannevirke.

Vi vil haabe, at det, der er sket, maa bidrage til at lære det danske Folk noget. Vi saa d. 9. April, at vore unge Mænd ikke var bange, naar det gjaldt, og jeg vil haabe, at vi alle i den kommende Tid maa have Mod til hver paa

sit Omraade at tage Kampen op mod alt, hvad der skal fjernes i vort Samfund, at vi kan arbejde i Samdrægtighed, saa Grøfterne ikke graves dybere, men tværtimod saaledes, at de kan udjævnes Samfundslagene imellem.

Efter at man havde sunget „Jeg saa ham som Barn“, talte

Pastor Oluf Olsen,

Næstved.

I Ungdommens Dage, sagde Taleren, drømte vi saa mange Drømme, der bristede Livet igen. Vi oplever saa mange underlige Ting, at adskillige Mennesker føler sig fristet til at spørge: Ja, men hvor er Gud henne i alt dette? Og saa er der dog, hvis vi prøver at se dybere i Forholdene, en Sammenhæng i Begivenhederne, som vi maatte vente paa den Maade, de er kommet. Jesus sagde ikke, at Freden skulde blive mere og mere grundfæstet, men tværtimod fortalte han os, at det onde var en Realitet, som vi stadig maatte regne med.

Det kan ikke nytte, at vi blaaøjede gaar gennem Verden, idet vi prøver at bilde os og andre ind, at det gode har faaet større og større Magt over det onde. Verden er vist akkurat, som vi Mennesker er indstillet, og vi er nok ikke saaledes hver især, at man med Grund kan vente, at Freden for bestandig vil tage Bølge blandt os.

Det gælder om, at Mennesker forstaar at tage Korset op; men der er saa mange Strømninger, der paavirker os. Vi har Virkeligheden uden om os, men i Romanerne faar vi en journalistisk, romantisk tilpasset Reportage, der ofte ikke rimer med Virkeligheden. I Digtekunsten møder vi det samme. Klingklagen, der lyder godt, finder vi hos Aakjær, naar han synger: Jeg bærer med Smil min Byrde — eller: Lad mig kun flagre hen, som Blad i Høst,

men disse Toner er blot ikke ægte.

Det helt ægte finder vi derimod hos Grundtvig: At sige Verden ret Farvel i Livets Gry og Livets Kvæld er lige tungt at nemme, eller hos Birkedal: Først da har jeg sagt ham, til ham vil jeg ile, som grædende Barn ved hans Bryst søge Hvile.

Det, der passer til vort Behov, er Ordet om Syndernes Forladelse, og det var Grundtvig, der kastede Lys over, hvad det var at være et kristent Menneske, og skal vi ønske noget for hinanden og for vort Land, maa det da være dette, at vi samles om ham, vor Gud, saa hans Lys maa straaale over os og hjælpe os paa Fremtidens Vej.

Man sang „Der stander et Hus i vort høje Nord“, og efter en kort Pause talte

Dr. Vilh. la Cour,

Birkerød.

Der er, sagde Dr. la Cour, ingen af os, der havde tænkt, at vi skulde opleve en Grundlovsdag, som vi gør det i Dag — en Dag, hvor vi ikke alle kunde tale frit om Forholdene.

Naar vi tidligere fejrede Grundlovsdagen, var det som Regel de politiske Partier, der hver ud fra deres Forudsætninger priste Grundlovsdagen, men i Dag er

den borgerlige politiske Frihed en Fiktion.

D. 9. April skabtes der Begreber om visse Forhold, vi ikke tidligere har kendt, og i Tankerne paa Danmark — vort Fædreland — er det Alvoren, der er det fremherskende.

Vi har ikke længere Glæden udelt i Behold, men vort Haab er, at vi maa værdiges paany at blive frie.

Ingen af os maa nu svigte, hverken i smaa eller store Forhold.

Vi maa i disse Tider lytte og lære. Vi maa ikke slippe Troen paa en Fremtid.

selv om vi nu er ude paa de 70,000 Favne Vand. Det staar til os selv, om vi skal synke eller blive reddet, men det Danmark, der sank i Grus d. 9. April, kommer aldrig mere tilbage.

Om Verdenshandelen bliver større, og om den drager Konsekvenser med sig, véd jeg ikke,

men det er givet, at den mætte og selvtilfredse Ligegladhed, vi har kendt, vender ikke tilbage.

Den danske Mad- og Drikkekultur har f. Eks. præget Livet herhjemme. De lange Smørrebrødssedler og det store, kolde Bord blev præsenteret for Turisterne som Udslag af vor Kultur, og dette i Forbindelse med meget andet gjorde, at vi kun krævede at leve lunt og hyggeligt, og det skabte den nationale Slaphed, der førte til d. 9. April.

Leveformen var materialistisk, og derfor manglede vi Kraft til at tage et Ansvar.

Vi var nok parate til at synge og raabe Hurra, og bevæget hylkede vi Kongen, men bag dette laa ingen Alvor. Og i dette har vi alle Skyld. Jeg vil endda sige, at den, der nu vil søge at kaste al Skyld paa andre, selv er den mest skyldige, idet det nemlig havde været hans Pligt for Alvor at sætte Livet ind paa at aabne Øjnene paa sine Landsmænd.

Partiprogrammer og politiske Doktriner kan vi i dette Øjeblik trygt vende Ryggen til. Det viste sig nemlig, at de ikke kunde bære, da det gjaldt.

Op vi er dødsens, hvis vi ikke forstaar, at Begreberne

Ansvar, Pligt og Offer ikke mere skal fortolkes, men leves, og at de aandelige og moralske Værdier skal sættes i Højsædet i Stedet for de materialistiske.

Det gælder i Fremtiden for os som for den franske Soldat, der fik givet Dagsbefalingen: Sejre eller dø, og vi maa føje til: Vi skal sejre!

Man sang „Det er vel Dag til Suk og Graad“, og Forstander Jensen rettede med Forsamlings Tilslutning en Tak til de to Mænd, der havde ført en saa varm og kraftfuld Tale.

Efter en Spisepause sluttede Mødet med en

Aftenandagt,

hvor Provst Meinertsen, Everdrup, bl. a. udtalte:

Chr. Richardt stiller i Sangen: „Jord, i hvis Favn der hades og der myrdes“, mange Spørgsmaal, som vi ogsaa den Dag i Dag kan stille os.

Vi kan spørge: Hvor kan alt det forfærdelige faa Lov at ske, og Chr. Richardt svarer: Gud staar over det hele, men det er Mennesket, der staar bag dette. Vi har Ansvar, og derfor maa vi ogsaa bære Byrderne.

Gud har sagt til os: Du maa ikke slaa ihjel, og Jesus sagde til os: Alt, hvad I vil, at Mennesker skal gøre imod eder, skal I ogsaa gøre mod dem. Det er de Bud, vi har faaet. Han har „bundet Lovens Baand“, og hvis vi handlede efter disse, slog Mennesker ikke hinanden ihjel og ødelagde Værdierne.

Jeg tror heller ikke, at hans Ord har været uden Betydning. Der var tidligere flere Mord og Drab, end nu — og trods alt det, vi oplever i disse Tider, mener jeg alligevel, at der nu regnes mere med Menneskeliv end for Aarhundreder tilbage.

I det enkelte Menneskes Sind har det 5. Bud haaret sin Frugt, og dette er alligevel et Fremskridt. Men det sørgelige er, at det guddommelige Ord ikke synes at have megen Magt, naar

der er Tale om Forholdet mellem Staterne — og dog kan vi glæde os over, at de mange Krige, der før har været mellem de nordiske Stater, er afløst af Freden, men dette er saa lidt.

Vi skal haabe paa, at Gud vil give os Hjælpen, saa vi kan blive bedre, og derigennem prøve paa at gøre Verden bedre, saa at vi kan

grønnes Gud til Ære,

gyldnes til Høst.

Provsten bekendte Troen og bad Fædervor, og med Verset „Gaa da frit, enhver til sit“ sluttede Mødet.

5.6.1941

Næstved Tidende 29.5.1941

Næstved Tidende den 6.6.1941:

Folkemødet paa Brøderup Højskole.

Foredrag af Pastor Schiøler, Tølløse, og Professor Hal Koch.

Grundlovsdagens Folkemøde paa Brøderup Højskole havde samlet ca. 400 Deltagere, og da kun ca. 300 af disse kunde være i Gymnastiksalen, maatte Mødet deles, saaledes at Resten gik over i Skolestuen.

Forstander J. M. Jensen bød paa Udvalgets Vegne velkommen til de Mødedeltagere, der var samlet i Gymnastiksalen, idet han mindede om, at Udvalget nu havde holdt Folkemøder i 40 Aar. Der var Grund til at glædes over, at vi havde vor Grundlov, Konge, Rigsdag og Regering, og vi maatte ønske, at de Friheder og Rettigheder, Grundloven sikrede os, stadig fik Lov at leve. Man sang „Der stander et Hus“, og derefter talte

Pastor Schiøler, Tølløse,

om Kingos Morgen- og Aftensange, om deres Tilblivelse og om den Betydning, disse havde haft og har.

Der var Tider, hvor Sangen

har faaet Øje paa deres folkelige og kristelige Værdi, og

netop i det sidste Aarstid har der været Grund til at bruge dem med deres Bønner for Konge, Folk og Land.

Thomas Kingo havde det paa mange Maader svært, og dette

har ganske naturligt givet sig Udslag i hans Salmer og Sange.

Det danske Folk har ogsaa haft strenge Tider i de sidste Maaneder, og det kan jo derfor være, at vi nu mere end tidligere er modtagelige for Kingos Tanker.

Hans Sange er ikke skrevet til Kirken, men til Brug i Hjemmet, og da vi ved saa lidt om, hvordan det folkelige og aandelige Liv bliver for os i Fremtiden, kan det jo være, at netop disse Sange kan have en god Gerning at gøre hos os og iblandt os i den kommende Tid. Hjemmet er jo den Skanse, hvor vi længst muligt kan bevare vort eget Liv.

Efter en Pause samledes man igen, og efter Sangen „Frihed er det bedste Ord“, talte

at holde Forbindelsen med vore Forfædres Liv og Tanker.

Maalet er ikke for det danske Folk en stærk Stat. Ingen kan skyde Ansvar fra sig, og der kan ikke skydes Genvej. Vi har alle Forpligtelse overfor Fællesskabet.

Taler 1: Pastor **Gudmund Schiøler**, Tølløse

<http://www.gravsted.dk/person.php?navn=gudmundschiøler>

Taler 2: Professor **Hal Koch**, København

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Historie/Kirkehistoriker/Hal_Koch

348 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

ikke havde nogen stor Plads i vort Folks Liv, og hvor den nærmest havde haft hjemme i Skolerne og særlig i Højskolerne. Men i den sidste Tid var Sangen igen kommet i Højsædet i det danske Folk.

Da Kingo udgav sin Samling Sange, vakte de straks stor Opmærksomhed ved deres smukke Ordvalg og fine danske Poesi. Men han vilde ikke blot vise, at det danske Sprog kunde bruges til at tolke de bedste Følelser i Mennesket, men han ønskede ogsaa kristeligt at vække sine Landsmænd.

Senere blev Sangene glemt og brugtes næsten slet ikke, men i den sidste Udgave af Højskolesangbogen er medtaget ikke mindre end 7 Morgen- og 8 Aftensange. Dette viser, at man atter

Professor Hal Koch

om Danmarks Historie i en Nødskald.

Det gaar vel saaledes, sagde Professoren, at der af og til sker et eller andet, der tvinger os til at standse op for at gøre Status. Paa samme Maade gaar det ogsaa i Folkenes Liv. Folket maa besinde sig og gøre op med sig selv. I Fjor skete der noget, der tvang det danske Folk til at standse og se sig om for at gøre Status op. Der rejste sig straks en stærk Kritik imod det gamle Styre, der, sagde man, havde ført os ud i det Morads, hvor vi nu sad. Det blev hævdet, at de gamle Tider vendte aldrig tilbage, men der maatte skabes noget helt nyt. Jeg ved ikke, hvordan Fremtiden vil blive, men jeg ved, at vi maa søge

Det folkelige frie Styre kræver, at vi maa sætte vort eget til Side for at tjene Fællesskabet. Vi maa ikke tro, at vi sidder i en Forretning, hvor hver skal søge at tjene mest muligt til sig selv. Det er muligt, at der snart i det hele bliver meget lidt at fortjene, og saa kommer vi jo nok op at skændes, men da skal vi huske, at aldrig har vort frie folkelige Styre været i Fare som nu, og hvis vi da ikke gør os værdige til dette, er det muligt, vi mister det.

Adelsmærket i det hele er, at Mennesker er villige til at sætte sit eget til Side for at tjene Fællesskabet.

Vejen gaar fra Folket opad til Rigsdagen og Staten. Loven lever nu engang ikke i Papir og Lovparagraffer, men i Folkets Hjerter. Og vi maa stadig huske, at de bedste Ord, der er sagt om den Ting, staar i Jydske Lov:

Ingen Lov er saa god at følge som Sandheden.

*

De to gode Foredrag hilstes med Bifald, og Forstander Jensen havde Forsamlingens Tilslutning, da han takkede for disse, idet han udtalte, at det, man i Dag som ved saa mange andre Møder samledes om, var Danmark, vort Fædreland.

— I Skolestuen, hvor Provst Meinertsen ledede Mødet, talte først Professor Hal Koch og derefter Pastor Schiøler.

5.6.1942

Folkemøde 5. Juni paa Brøderup Højskole.

Kl. 15 Foredrag af Forstander Monrad, Kong Gymnasium, og Valgmenighedspræst Gelting Hansen, Vallekilde. Kl. 19 taler Forst. J. M. Jensen. Højskolesangbogen benyttes. Alle er velkomne.

Paa Indbydernes Vegne:

H. P. Meinertsen. J. M. Jensen.

Næstved Tidende 26.5.1942

Næstved Tidende den 6.6.1942:

Forstander Jensen tager Afsked med Brøderup.

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole.

Pastor Gelting Hansens og Forstander Monrads Foredrag ved Eftermiddagsmødet. — Forstander Jensens Afskedstale om Aftenen.

GENNEM en Aarrække har der paa Grundlovsdagen her i Sydsjælland været holdt Grundlovsmøder, som for nogle Aar siden flyttedes fra Mogenstrup til Brøderup Højskole. I Gaar holdtes som et Led i denne Møderække Møde Eftermiddag og Aften med Foredrag af Valgmenighedspræst Gelting Hansen, Vallekilde, og Forstander Monrad, Høng Gymnasium. Om Aftenen holdt Forstander J. M. Jensen, Brøderup, en Tale, i hvilken han paa en Maade tog Afsked, idet han i denne Tale meddelte, at han og hans Hustru i Aar vil faa deres sidste Sommer paa Brøderup.

Mødet havde samlet stor Tilslutning, og Salen var fyldt til sidste Plads, da Forstander J. M. Jensen bød velkommen til Mødet.

Ansvar.

Efter Sangen „Som dybest Brønd“ holdt Valgmenighedspræst Gelting Hansen et interessant Foredrag om Ansvar, idet han gik ud fra Beretningen om den Brand, der lagde det berømte Artemis-Tempel i Ruiner, og som var paasat af en Mand ved Navn Herostrat, der ønskede at blive en kendt og berømt Mand, koste hvad det vilde. Og det kom til at koste ham Livet, men man taler endnu den Dag i Dag om at „indlægge sig herostratisk Berømmelse“.

Taleren fremdrog derefter tre verdenshistorisk kendte Skikkelser: Moses, Luther og Jeremias, hvis Levnedsløb han kort opridsede for at vise, at det ofte er jævne og beskedne Mennesker, der egentlig helst vilde leve i Ubemærkethed, som pludselig trækkes frem i Verdens Rampelys for at udrette noget stort. Paa den anden Side er det ofte saadan, at Folk, der absolut ønsker at komme frem, at blive sat over meget, faar en Skæbne som Herostrat.

Historiens Gang bestemmes ikke alene af Massebevægelser, af de store, fælles Stemninger eller de fremtrædende Personligheder. Tit staar der en ganske almindelig, jævn Mand og vender Bladet i Historiens store Bog.

Historiens Søgelys strejfer ham et kort Øjeblik. Han véd det maaske ikke selv, men han har et Øjeblik afgørende Betydning for Historiens Helhed. Herpaa gav Taleren adskillige karakteristiske Eksempler. Endvidere talte Pastor Gelting Hansen om Barneindets Modtagelighed og paaviste herigennem, at enhver har et Ansvar hvert Øjeblik i Livet.

Foredraget mandede ud i dette: Det største Ansvar, vi kender, er det, vi selv har. Det er sundt at tænke paa, at enhver af os hvert Øjeblik kan komme ud for, at den Haand, der skriver Historien, et kort Nu kan faa Brug for os. Maaske skal vi blot foretage en enkelt lille Ting, men den skal gøres, og Ansvaret er der for enhver.

Saaledes skal Verden ses i Historiens Lys og i Guds Lys, og naar det er blevet klart for os, saa bliver der ikke en Dag, der ikke er fuld af Liv, af Ansvar og Spænding.

Taler 1: Forstander **J.H. Monrad**, Høng
Studenterkursus

Taler 2: Valgmenighedspræst **Gelting Hansen**,
Vallekilde

Taler 3: Forstander **Jens Marinus Jensen**,
Brøderup højskole
<http://www.>

245 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Efter Foredraget sang man „Nu lyser Løv i Lunde“, og der holdtes en Pause, hvorpaa Forstander Monrad talte om

Grundlovens Giver, Kong Frederik VII.

I et meget interessant Foredrag skildrede Forstanderen Frederik VII meget grundigt ud fra den Betragtning, at Folk i Almindelighed kun kender denne Konge som Grundlovens Giver eller som den bedrøvelige Skikkelse, man husker fra Filmen „Sørensen og Rasmussen“.

Taleren indledede sin Skildring med at redegøre for Fr. VII's Barndom og første Ungdom, hvis Forløb ingenlunde skulde bidrage til at skabe en helstøbt Karakter. Forældrene blev skilt, uforstaaende Lærere maatte tage sig af den unge Mand, og da han i 14-Aars Alderen blev forlovet og konfirmeret paa samme Dag, ejede han ikke de Kvalifikationer, der kræves til en Kongegerning.

Videre fulgte en interessant, baade fornøjelig og rørende Beretning om Kongen og de Begivenheder, der indtraf under hans Regime. Herunder fremdrog Forstander Monrad mange Sider af Fr. VII's Personlighed, som bidrog til at kaste Lys over Grundlovens Giver, hvis Valgsprog var „Folkets Kærlighed min Styrke“, og som grundet paa sin folkelige Indstilling og sin Danskhed blev højt værdsat af Folket — Sider, som man ikke altid tager i Betragtning ved Bedømmelsen af ham.

Provst *Meinertsen* takkede med Forsamlingens Tilslutning for de to Foredrag, der begge blev paahørt med stor Opmærksomhed.

Aftenmødet.

Aftenmødet indlededes med „Et jævnt og muntært virksomt Liv“, hvorefter Forstander *J. M. Jensen* talte.

En Afsked med Brøderup.

Forstanderen indledede sin Tale saaledes: Anledningen til den Tale, jeg skal holde, er dobbelt. For det første er det 75 Aar siden, at Højskolearbejdet blev paabegyndt her paa Egnen, og for det andet vil det blive den sidste Sommer, min Hustru og jeg tilbringer her paa Brøderup.

Saaledes indledet gav Forstander Jensen et kort Rids af de 75 Aars Højskolearbejde paa Brøderup, idet han begyndte med at berette om Starten i 1867, omtalte Bygningen af Skolen i 1868, da Forstander Johs. Schrøder overtog Ledelsen, og gennemgik den Række af Skolemænd, der havde lagt deres Gerning paa Brøderup, idet han understregede, at det var det kristne Livssyn, der stedse havde været den bærende Kraft i Arbejdet.

Særlig omtalte han Udviklingen i de 15 Aar, han og hans Hustru havde forestaaet Skolen, og belyste de skiftende Tider, gennem hvilke Skolen havde været

(Fortsættes Side 2).

(Fortsat fra Side 1).

ført, samt deres Indvirkning paa Skolearbejdet.

Brobygningsarbejde.

Forstanderen dvælede ved Minder fra de 15 Aar, hvor Kaarene ofte havde været trange, fremhævede de Idealer, man havde haft for Øje, og takkede for den Støtte, man havde ydet ham i hans Arbejde for Skolen. Omtalte endvidere det Brobygningsarbejde, han havde forsøgt at praktisere, Bestræbelserne paa at bygge Bro mellem Land og By, mellem unge fra de nordiske Lande, for at give danske unge nordisk Horisont.

Naar vi nu har besluttet at holde op, skyldes det den svigtende Tilslutning, der har medført, at ogsaa Økonomien svigtede, den Økonomi, der var nødvendig for at holde en Skole som denne i Gang og bekoste de Nyanskaffelser og Fornyerelser, der maa til for at føre Skolen videre i Takt med Tiden.

Om Skolens Fremtid udtalte Forstander Jensen, at der maa store Ofre til, om Skolen skulde fortsættes. Maaske skal Arbejdet lægges ind under andre Former. Men hvad der end sker, maa man ikke fatte Mistvivl om det, der har baaret Arbejdet her, det Aandens Liv, som maa og skal fortsættes; thi omend Træets Top visner, saa kan der skyde nye Skud frem ved Roden.

Taleren sluttede med en Tak til Skolens Venner.

*

Denne Alvorstale paahørtes med stor Lydhørhed, og efter at man havde sunget „Udrundne er de gamle Dage“, anmodede Sog-

nefoged *N. Geert Jørgensen*, Snese, om Ordet. Han udtalte Ønske om, at Befolkningen vilde give Udtryk for, hvorvidt man mente, at der paa Egnen var aandeligt Liv nok til, at Skolen kunde fortsættes.

Provst *Meiertsen* udtalte henvendt til Forstander *J. M. Jensen* og Hustru: Vi er Dem begge meget taknemlige for det Sind, hvormed De har arbejdet paa denne Skole. Tak for det Arbejde, De har lagt her, og for den Aand, hvori De har arbejdet for de unge og for Højskolen.

Mødet sluttede med Salmen „Klokken slaar, Tiden gaar“.

*

5.6.1943

Præstø Avis den 8.6.1943:

Folkemøderne i Sydsjælland.

Udvalget for Folkemøderne „Sydsjælland“ har ligesom de sidste Aar planlagt at holde Grundlovsmøde paa Brøderup Højskole.

Man havde faaet Tilsagn om, at fhv. Præsident Holger Andersen vilde tale, men da denne er blevet forhindret paa Grund af Grænsforeningens Aarsmøde, har den unge talentfulde Lektor Frands Wendt, der bl. a. er kendt fra Radioen, og som ogsaa har skrevet udmærkede Artikler i nærværende Blad, lovet at komme til Stede og tale om det nordiske Spørgsmaal.

Endvidere vil Rektor Chr. Nielsen, Slagelse, der er kendt af mange her i Sydsjælland, bl. a. fra sine interessante Artikler her i Bladet og for sin Gerning som Lektor ved Haslev Gymnasium, tale om de to Grundtvigsdiscipler Gunni Busch og Peter Rørdam.

Efter en Spisepause, hvor der kan faas Øl, Sodavand og Kaffe paa Skolen, fortsættes med et Aftenmøde, hvor Forstander Juhre læser op.

Præstø Avis den 1.6.1943

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole

holdes i Morgen Kl. 15 med Foredrag af Lektor ved Københavns Universitet Frands Wendt og Rektor Chr. Nielsen, Slagelse. Efter en Spisepause læser Forstander Juhre op.

Alle er velkomne.

Præstø Avis den 4.6.1943

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole.

Foredrag af Lektor Frantz Wendt og Rektor Chr. Nielsen.

DET aarlige Grundlovsmøde paa Brøderup Højskole, der arrangeres af Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland, havde — formentlig paa Grund af Regnvejret — ikke samlet saa stor Tilslutning som tidligere Aar, men det blev et godt Møde, og de ca. 150 Deltagere, der var kommet til Stede, fik Udbytte af Dagen.

Paa Udvalgets Vegne bød Forstander Juhre velkommen, idet han kort omtalte Grundlovsdagen og fremhævede, at man i Dag ogsaa vilde høre en Tale om Norden.

Man sang „Kan I mærke, det lysner“, og derefter talte

**Lektor Frantz Wendt,
Københavns Universitet.**

Lektor Wendt understregede, at der i disse Aar var skabt en Følelse af Fællesskab mellem de nordiske Folk, men det gjaldt nu om, at denne Følelse blev omsat i praktiske Resultater, saaledes at der efter Krigen kom et nærmere Samarbejde mellem de nordiske Folk, ja, en Sammensmeltning af disse.

Tanken er jo ikke ny. De rige historiske Minder lige fra Dronning Margrethes Tid og i Digternes Værker har skabt et Grundlag, som vi bør arbejde videre paa. Der findes ogsaa et Sprogfællesskab. Folkekarakteren og Folketypen ligner hinanden. Idealerne om Folkefriheden har vi fælles. Lovgivningen i Landene er i mange Tilfælde ens, og vore Parlamentarikere mødes jævnlig til Drøftelser.

Den nordiske Fællesfølelse har ogsaa givet sig Udslag i regelmæssige Ministermøder, og i, at de nordiske Lande optraadte som en Blok i Folkeforbundet i Genève. Men stærkest mærkede vi den, da Danmark blev besat, Norge og Finland inddraget i Krigen, og Grønland, Island og Færøerne blev okkuperet.

I de 3 Aar, Norden særlig har mærket Krigen, har vi modtaget Værdier fra de andre Lande, som har Betydning for os. Men hvis vi skal ind i det nærmeste Samarbejde, da er der store Problemer, der skal løses. Der er den fælles Statsborgerret, den fælles Montunion, et fælles Forsvar. Hvordan vil det gaa vor Industri, naar den skal konkurrere med Sveriges Industri, og hvorledes vil de andre nordiske Landes Landbrug klare sig over for Danmark? Hvorledes vil det gaa med fælles Toldgrænser og fælles Rigsdag og Regering?

Der er altsaa Problemer nok, men det maa blive Politikernes Sag at søge at løse disse, saa der kan komme praktiske Resultater ud af Drøftelserne. Her i Danmark har Repræsentanter for de fire store politiske Partier talt stærkt for Nordens Enhed og Fællesskab, og de Erklæringer, disse har udstedt, er i Virkeligheden historiske.

Der rejses naturligvis Indvendinger mod Tankens Realisation, og én af

disse er: Hvorledes vil det gaa med vore Konger?

Ja, her over for maa siges, at der vil jo kun blive enkelte Fællessager, hvorfor der vil blive god Plads for vore Statsoverhoveder til stadig at staa i Spidsen for deres Lande og sammen med de enkelte lovgivende Forsamlinger styre de Ting, der ikke er Fællesanliggender.

Jeg tror heller ikke, at vor Industri, der er vant til at konkurrere med hele Verdens Industri, vil blive slaaet ud af Sveriges Industri. Det vil derimod blive naturligt, at vi danner en Blok og optræder samlet udadtil, saaledes at de nordiske Lande derved kan blive stærkere.

Der rejstes andre Indvendinger, men det kan ikke nytte, at vi i Detailler arbejder med disse Ting.

Vi véd ikke, hvorledes Verden bliver efter Krigen, men den Tid, der gaar indtil da, bør blive en Forberedelsens Tid. Vi skal sætte os ind i de andre nordiske Folks Kultur, Erhvervs- og Folkeliv. Vi maa høre svensk Radio og læse svenske Blade og Bøger, og det gælder om, at Hjerter, Sind og Tanker knyttes sammen i disse Aar, saa Baandene aldrig brister.

Lad os gaa ind i dette Arbejde. Derved viser vi, at vi tror paa Nordens Enhed og Frihed.

Under Forsamlingens Tilslutning rettede Forstander Juhre en Tak til Lektor Wendt og oplyste, at han gerne modtog Bidrag til Videresendelse til vore nødlidende norske og finske Brødre.

Man sang „Kærlighed til Fædrelandet“, og derefter talte

Rektor Chr. Nielsen, Slagelse,

om de to Grundtvigs Disciple, Gunni Busch og Peter Rørdam.

De to Mænd, sagde Rektor Nielsen, har øvet en Gerning, som vi kan lære noget af. Og fordyber vi os i deres Liv, kan vi sikkert faa Tilskyndelser til at leve vort Liv, som vi bør leve det i Dag. Vi skal ikke absolut trække i deres Klæder, men vi kan hos dem finde Sider, vi med Udbytte kan efterligne.

Gunni Busch var den Præst, der gav Grundtvig det økonomiske Grundlag, saaledes at han kunde skrive sit store Sangværk.

Senere, da Grundtvig blev syg i Sindet, tog Gunni Busch ham ned til sig i Stiftsbjergby og hjalp ham atter paa ret Kol. Han trøstede ham og opdrog ham, naar det var nødvendigt, og han skabte et Hjemliv i Præstegaarden, der var af megen Værdi for de Mennesker, som deltog deri. Børnene fik Lov til at spørge, til at lytte og leve.

Og den Offervilje, den Hjælpsomhed og det Hjemliv, Gunni Busch viste, kan vi lære adskilligt af.

Meget forskellig fra denne Mand var Peter Rørdam. Han kunde virke selvebidst og noget overlegen. Havde han Modgang, strøg han den af sig. Glæden var det, som mættede ham. Og da han kom til Mern, prædikede han, saaledes at Folk kunde forstaa det. Han underviste de unge, og Pædagog var han jo af Guds Naade. Han lærte Børnene og Menigheden at synge — og Resultatet af alt dette var, at der blæste en frisk Vind over Mern og omliggende Sogne. Hans Stræben gik ud paa at gøre Beboerne i Mern Sogn til gudfrygtige og arbejdsomme Mennesker.

Ogsaa fra Peter Rørdams Liv, der var saa rigt og frodigt, er der mange Ting, vi kan lære af. Og det vilde være godt for os, om vi havde Mod til at sige, at vi vilde være disse Mænds Arvtagere. Formerne skifter, men Værdierne bestaar, fordi de er evige.

Og det vilde være godt for vor Tid, om unge og ældre holdt op med at læse de kulørte Ugeblade og i Stedet fordybede sig i saadanne Mænds Biografier og læste Brevvekslingen mellem dem. Disse Aandskæmpere kan ogsaa lyse for os i den mørk Tid, vi nu lever i.

De to gode Foredrag paahørtes med stor Interesse.

Forstander Juhre takkede Rektor Nielsen.

Man sang „Udrundne er de gamle Dage“, og derefter sluttede Provst Meinertsen Eftermiddagsmødet.

Han takkede Lektor Wendt, der var mødt i Stedet for fhv. Præsident Holger Andersen, og endvidere fremhævede Provsten, at Gunni Busch og Peter Rørdam var to af Pionéerne for de Folkemøder, der senere er holdt i Danmark, og derfor vilde man ogsaa mindes dem ved Folkemødet her.

Efter en Spisepause samledes man igen, og Forstander Juhre læste nu paa udmærket Maade det interessante svenske Skuespil „Et Spil om en Vej, der til Himlen fører“, og dermed sluttede Dagen.

5.6.1944

FOLKEMØDE paa Brøderup Højskole

afholdes Mandag den 5. Juni.

Kl. 15 taler fhv. Præsident Holger Andersen og Pastor Rørdam, Torkildstrup.

Kl. 19 Oplæsning af Forstander Juhre.

Alle er velkomne. Højskolesangbogen benyttes. Kaffe, Øl og Sodavand faas paa Skolen. Brød og Sukker maa medbringes.

Paa Indbydernes Vegne:

E. Juhre. Kr. Bruun. H. P. Meinertsen.

Næstved Tidende 30.5.1944

Næstved Tidende den 6.6.1944:

Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole

Kan et samlet Norden hindre nye Katastrofer for de nordiske Lande?

Grundlovsmødet, der Mandag Eftermiddag holdtes paa Brøderup Højskole, havde trods Regnvejret samlet ca. 200 Deltagere, og disse fik en god og udbytterig Dag.

Mødet holdtes i Gymnastiksalen, der var smukt pyntet med Bøgeløv, Blomster og de nordiske Landes Flag.

Paa Udvalgets Vegne bød Forstander Juhre velkommen, og efter Sangen „Høje Nord“ talte fhv. Præsident Holger Andersen om Norden.

Taleren indledede med en Omtale af de forskellige Vilkaar, de nordiske Lande maatte leve under i disse Krigens Aar. Dette smertede os alle, idet der i meget store Kredse var en stærk Følelse af Samhørighed mellem de nordiske Folk. Der var en kulturel Samfølelse baade paa det aandelige og praktiske Omraade.

Dette havde ganske vist ikke i de forløbne Aartier givet sig Udslag i politiske Realiteter, og mange vilde mene, at Forholdet ikke vilde blive anderledes i Fremtiden.

En fejl Bedømmelse kunde dog blive skæbnesvanger, og det gjaldt om ikke at hengive sig til nogen Ønsketænkning.

Der var i Øjeblikket mange ydre og indre ukendte Faktorer, og derfor var det sikkert vanskeligt at bygge noget reelt op.

Men skulde vi tænke paa at opbygge Nordens Enhed,

da maatte dette ske i Fredens Dage, saaledes at der kan skabes faste Rammer. Og det gjaldt da om, at der kunde gaa Aartier, saaledes at Nordens Enhed kunde faa Tid til at blive kendt og fæstne sig i Verdens Bevidsthed.

Historien godtgør, at de store Øjeblikke i Folkenes Liv er sjældne, og gribes de ikke, da kan det rigtige Tidspunkt gaa tabt. Der vil blive store indre og ydre Vanskeligheder for Skabelsen af Nordens Enhed, og der kan jo ikke tilvejebringes en absolut Sikkerhed mod en Gentagelse af det, der er sket i disse Aar. Men vi véd nu, at den Politik, vi førte før Krigen, bragte os lige ind i Ulykken og at

et samlet Norden har dog Muligheden for at holde os uden for en saadan ny Katastrofe.

Man kan ikke i Dag sige, hvorledes det nordiske Problem vil blive løst, men selv om det enkelte Land maatte ofre noget ved en Sammenslutning, da maa det løses alligevel; thi hvad det enkelte Land i første Omgang mister, det vinder Norden.

Og den Mand har Ret, der sagde:

Jeg véd ikke, om Nordens Enhed er mulig — jeg véd kun, den er nødvendig.

Efter Sangen „Hvad Solskin er for det sorte Muld“ talte Pastor Johs. Rørdam, Torkildstrup,

Ud fra Ordet „Kundskab er Magt“ skildrede Pastor Rørdam den rivende Udvikling, der i Løbet af det sidste Aarhundrede var sket inden for Teknikken.

Denne Udvikling har selvfølgelig bragt os store, gode Fremskridt, men den har ogsaa bragt os den forfærdelige ødelæggende Verdenskrig.

Ja, Kundskab er Magt, men den kan forme sig som en djævelsk Magt.

Skal vi da bøje os for den, eller har vi noget at sætte imod? Ja, vi har Aanden, men har vi nogen praktisk Erfaring for, at Aand er en Virkelighedsmagt, der betyder noget for Mennesker? Den danske Folkeand boede hos den lille Flok danske Kvinder og Mænd, der for 80 Aar siden blev revet løs fra Danmark, og denne lille Flok

holdt Stand, ja, blev med Aarene stærkere og stærkere.

Den nordiske Folkeand har ogsaa manifesteret sig derved, at der nu mangt Menneskealder igennem ikke har været Ufred mellem de nordiske Folk.

Men naar Grundtvig sang om Aanden, hvorved vi os trøste, da saa han højere op end til den danske og nordiske Folkeand, da saa han hen til „den gamle af Dage“.

Og der er Mænd som Paulus, Frans af Assisi og Morten Luther, som i Praksis har vist, at de kunde „ved Aand sig trøste“.

Der kunde nævnes mange flere Eksempler paa Aandens Kraft, men det største af dem alle er dog, da Forsmædelsens Galge paa Golgata blev forvandlet til Lysets Tegn.

Jo, vi har Lov til at fortroe os til Aanden, og vi kan med fuld Fortrosthed sige til vort Folk „Du endnu har det bedste tilbage, thi end lever den gamle af Dage“.

Forstander Juhre rettede en varm Tak til de to Talere for de gode Foredrag, og derefter holdtes Spisepause.

Efter denne samledes man igen i Gymnastiksalen, hvor Pastor Rørdam læste Digte, bl. a. „De fem Svaner fra Norden“, og Forst. Juhre læste Uddrag af „Hakon Jarl“.

Ogsaa Oplæsningen blev ligesom Foredragene om Eftermiddagen paa hørt med stor Interesse, og Dagen sluttede derefter med, at man sang „Altid frejdig, naar du gaar“.

Taler 1: Præsident **Holger Andersen**,

http://www.denstordanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund_jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Politiker/Holger_Andersen

Taler 2: Pastor **Rørdam**, Torkildstrup

Ca. 200 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

5.6.1945

Folkemøde

paa BRØDERUP HØJSKOLE.

afholdes Tirsdag d. 5. Juni.

Kl. 14,30 taler Pastor Harald Bredsdorff, St. Magleby, og Amtsforsvalter C. O. Pedersen, Roskilde. Kl. 19 læser Forst. Juhre Kaj Munks Skuespil „Niels Ebbesen“.

Alle er velkomne.

Højskolesangbogen benyttes.

I Spisepausen kan Kaffe, Øl og Soda vand faas paa Skolen. Brød og Sukker maa medbringes.

Paa Indbydernes Vegne:

H. P. Melnertsen.

Næstved Tidende 31.5.1945

Taler 1: Pastor **Harald Bredsdorff**, St. Magleby
http://www.hannet.dk/Rapporter/aner_familie_sl_aegt/14612.html

Taler 2: Amtsforsvalter **Claus Oluf Pedersen**, Roskilde
http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund,_jura_og_politik/Myndighed_er_og_politisk_styre/Politiker/C.F._Pedersen

ca. 300 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Næstved Tidende den 6.6.1945:

Sandheden og Retten staar over Mennesket

Amtsforsvalter C. O. Petersen og Pastor Bredsdorff ved Grundlovsmødet paa Brøderup Højskole.

UDVALGET for Folkemøder i Syd-Sjælland holdt i Gaar sit 47. Grundlovsmøde, og dette, der var arrangeret paa Brøderup Højskole, blev et godt og udbytterigt Møde med to fortløbende Foredrag og en udmærket Oplæsning. Mødet havde samlet 300 Deltagere.

Skolens Gymnastiksal var smykket med de fem nordiske Landes Flag, og desuden var Væggene beklædt med saa mange Bøgegrene, at den næsten var dannet til en Løvhytte.

Da alle var samlet, tog

Forstander Juhre

Ordet og udtalte:

Siden vi fik vor Grundlov, har vi bygget paa den. Den gav os Ret og Pligt til selv at styre og bygge vort Land, og selv om dette ikke altid er gjort saa godt, som det burde være gjort, saa kunde det ogsaa være gjort værre.

Og i hvert Fald er vi i de sidste 5 Aar blevet klar over, hvad Ret og Pligt og Frihed er værd. Adskillige mente, at disse Goder var det værd at sætte Livet ind for. Det blev gjort, og i Dag, da vi første Gang samles paa Brøderup Højskole, efter at Danmark blev frit, vil vi mindes dem, der satte Livet ind. (Forsamlingen gav Tilslutning ved at rejse sig).

Men, fortsatte Forst. Juhre, fik vi Grundloven paa en dejlig Junidag, saa kom Befrielsen fra 5 Aars Besættelse paa en frisk og yndig Majdag — en Majdag, vi aldrig vil glemme. Efter et Leve for Danmark og „Der er et yndigt Land“, bød Forstanderen velkommen til Talere og Tilhørere.

Man sang „Det haver saa nyligen regnet“, og derefter talte Amtsforsvalter C. O. Petersen, Roskilde, om

Vort Forhold til Tyskerne

Mange af os, der er født syd for Kongeaen, hævdede i vor Ungdom, at der ikke blev Fred her i Verden, før Hovedet var kappet af den sidste Tysker.

Dette skulde selvfølgelig ikke tages bogstaveligt, men vi var klar over, at Tyskerne maatte kues og holdes nede, hvis der skulde blive Fred i Europa. Vi og hele Verden skylder Luthers, Goethes og Schillers Tyskland meget, men den Aand, disse Mænd opvakte, blev senere knust i de preussiske Kasernegaard, og vi, der har oplevet to Aar i disse, nærer ikke Tvivl om, at Tyskerne kunde begaa de Grusomheder, de har begaaet under Krigen.

Vi saa forfærdelige Ting, da vi var Soldater i Fredstid, og vi forstaaer godt Grev Folke Bernadotte, da han sagde, at ingen Beskrivelse fra Koncentrationslejrene, hvor gruopvækkende denne end kan være, kunde overgaa Virkeligheden. Tyskerne er vel ikke alle lige slemme. Der er Folk ogsaa derne, som saa, det var galt, men de kunde blot aldrig gøre sig gældende.

Nu har vi Opgøret med dem, og dette Opgør skal føres helt til Bunds.

Der maa straffes haardt men retfærdigt, og saa skal vi passe paa ikke at gaa for vidt, saaledes at vi bagefter kommer til at skamme os over os selv. Det samme gælder forevrigt over for de danske Borgere, der har optraadt paa udansk Maade og er gaaet Tyskernes Ærinde.

Ogsaa de bør straffes haardt men retfærdigt.

De godt 3 Aar, der gik fra 9. April 1940 til 29. August 1943, gik vi vel, de fleste af os, rundt og skammede os over den stadige Givn efter, men de sidste knapt to Aar skabte vor Ungdom en helt ny Situation. De tvang det danske Folk til at tage Stilling imod Tyskerne. Der blev brudt med disse, og derfor staar vi i Dag saa godt over for de Allierede.

Nu melder der sig et helt nyt Problem over for Tyskerne, nemlig

Grænsespørgsmaalet.

Da Grænsen blev draget i 1920, ventede vi, at det tyske Mindretal vilde optræde loyalt. Dette skete for nogles vedkommende, men andre optraadte som Stikkere, indmeldte sig i tyske Korps eller udførte andre landsskadelige Handlinger. Disse Folk maa fjernes fra Danmarks Omraade.

Det kan heller ikke være vor Opgave fremtidig at bygge Skoler for at bevare Tyskheden inden for vort Lands Grænse. Vil de Tyskere, der bor hos os, pleje deres Sprog, maa de nok det, men ikke for vor Regning.

Vi har ogsaa et Mindretal i det tyske Rige, og dette er blevet behandlet saaledes, at der — navnlig efter Nazisternes Overtagelse af Magten — har været Tale om en hel Udryddelseskampagne. Dette maa ogsaa høre op.

Naar vi vil tage vort Grænsespørgsmaal op til en Løsning, maa vi holde os et Synspunkt for Øje:

at det er Danmarks og Danskeres Interesser, vi skal pleje. Tyskerne skylder vi intet Hensyn.

Vi haaber, at Forholdene bliver saaledes, at vi fra Danmarks Side kan blive tilfredse dermed, men vi maa blot ikke tro, at vi taget som Helhed straks skal have lyse Dage.

Jeg tror netop, at den kommende Vinter og de første Maaneder vil blive svære.

Vi maa da prøve at holde Humøret oppe, og her maa vi fortrøste os til vor Ungdom, den Ungdom der, saa vidt det stod til den, stod sin Prøve d. 9. April og nu igen har gjort det i Frihedsbevægelsen. Ungdommen har hverken været bange for Liv eller Gods, og den tilkommer Prisen for den Stilling, vi har i Dag.

Efter en Pause talte Pastor Harald Bredsdorff, St. Magleby, om

Friheden og Muligheden for at vinde Freden

Det er, sagde Pastor Bredsdorff, ikke nok, at vi har faaet de grønne ud. Det var vi glade for, men det gælder nu om, at vi kan vinde Freden.

Herrefolket og dets Mentalitet bød os imod, og vi maa ønske, at dets Tankegang og dets Mentalitet ogsaa maa tabe i Fremtiden. Vi maa bort fra dette, at Mennesket staar som det centrale i det hele. Herrefolket brugte Propagandaen, saa det tilsidst ogsaa gjorde sig til Herre over Løgn og Sandhed, til Herre over Videnskaben og over Bibelen — alt skulde tjene Mennesket, det stærke Menneske. Man bestemte, hvad der var Ret, og at det var Ret, som Tyskerne vedtog. Og bestemte de en Dag, at Kommunisterne, Jøderne og Polakkerne stod dem i Vejen, da var det deres Ret at udrydde disse Folk i Gaskamrene. Denne Mentalitet var Herrefolkets, og derfor maatte der baade i Norge og i Danmark rejse sig en Modstand herimod. Fejlsynet,

at Mennesket er alle Tings Herre, maatte man kæmpe imod.

Mennesket er ikke sat til at være et Herremenneske. Det er og bliver Fejlsyn og falsk Lære.

Over os staar Sandhed og Ret, der skal dømme os.

Vi har ikke Lov til at svinge os op paa andres Bekostning, og vi kan ikke i Dag bestemme, at nu er een Ting Ret og i Morgen noget andet.

Over os alle og bestemmende for os alle staar de Ting, der engang er sat, og som er evige.

Og vi skal passe paa, at hvad man siger, er det gavnlige. Ofte er det jo saadan, at det, Mennesker og Partier hævder, er gavnligt, viser sig kun at være til Gavn for de ganske bestemte Mennesker eller det ganske bestemte Parti. De Mennesker, der siger, at Magt er Ret, de tramper ikke alene ind paa Steder hos andre Mennesker, hvor de ikke har noget at gøre, men de tramper ogsaa ind i noget højere. De krænker det, der staar over Menneskelivet.

Vi maa prøve at lade det trænge længere ind i Samfundslivet,

(Fortsættes Side 4).

Mødet paa Brøderup Højskole

(Fortsat fra Side 2.)

at ikke alene jeg, men ogsaa han og hun, der er min Næste, faar deres Ret.

Vi Mennesker kan ikke se saa langt, at vi kan se, hvad der er gavnligt. Vi maa kun spørge om, hvad der er Ret, og om vi staar paa Grundlovens Grund. Hvis Gavnligheden og Retten krydses, da maa Gavnligheden vige. Og det onde kan ikke sejre. Det kan kun slaa i Stykker, bryde ned og lavr Ulykker. Det kan aldrig bygge op. Med det onde arbejder man imod Livets Love. Vi vil haabe, at vi i denne Frihedens Tid kan vinde Freden igen, nem en Kamp for Sandhed og Ret.

Provst Meinertsen, Everdrup, omtalte de Vanskeligheder, der havde været ved at faa Talere til Grundlovsmødet, og rettede en varm Tak til Amtsforvalter C. O. Pedersen, der saa klart havde givet os en Sønderjydes Syn paa Tyskerne, og til Pastor Bredsdorff, der saa smukt havde fremhævet Idealerne for os.

Om Aftenen læste Forst. Juhre paa en mesterlig Maade Kaj Munks sidste Skuespil „Niels Ebbesen“. Op-læsningen hilstes med varmt Bifald.

Det gode Møde sluttede med „Altid frejdig“.

— I Pausen blev der samlet ind til de bomberamte Bornholmere, og Indsamlingen indbragte 82 Kr.